dne 27. avgusta 1920 je razširilo to društvo svoj delokrog na vso Jugoslavijo. V današnji številki prinašamo izpremenjena pravila, s katerimi izpreminja in razširja društvo svoj delokrog. Opozarjamo učiteljstvo na to izpremembo in pozivamo učiteljstvo, da se zainteresirajo za to gospodarsko društvo in prijavijo v čimvečji meri svoj pristop k društvu. Posebno opozarjamo na to predsednike okrajnih učiteljskih društev, da stavijo informativno in agitacijsko poročile o tem stanovskem društvu na dnevni red prihodnjega zborovanja, da društvu v čimvečji meri pomnožimo njega člene in okrepimo gmotni in s tem socialni položaj našega stanu.

— **Ptujsko mestno učiteljstvo** je imelo dne 22. septembra t. l. skupno konferenco in je sprejelo soglasno sledeče resolucije: 1. Ptujsko mestno učiteljstvo globoko obžaluje začasno ukinjenje mestnega šolskega sveta v Ptuju in podrejenje mestnega ljudskega in meščanskega šolstva ptujskemu okrajnemu šolskemu svetu, ker je mestni šolski svet nad vse požrtvovalno in uspešno deloval za procvit in razvoj narodnega šolstva mesta Ptuj, ki je bilo do prevrata popolnoma ponemčeno. Kolikega pomena je bilo delovanje mestnega šolskega sveta za obmejno, prej ponemčeno mesto v narodnem oziru, morejo preceniti le tisti, ki poznajo obmejne narodnostne razmere. 2. Ptujsko mestno učiteljstvo odločno protestira proti razpustu mestnega šolskega sveta in zahteva, da se da mestu Ptuju zopet mestni šolski svet v interesu narodnega šolstva v obmejnem mestu. 3. Ker je mestno učiteljstvo brez zastopnika v okrajnem šolskem svetu zahteva, da se da mest. učit. zastopnika v okr. šolskem svetu za čas, dokler ima okr. šolski svet agende mestnega šolskega sveta. Glede stanovanjskega vprašanja je ptujsko mestno učiteljstvo edino v tem, da se naprosi ptujski mestni sosvet, da odkaže v zmislu zakona o izpremembah in izpopolnitvah zakona o narodnih šolah z dne 19. aprila 1904, razglašen v Uradnem listu št. 144, 1919, mestnemu učiteljstvu brezplačna stanovanja in ogrev ali povračilo za to v denarju.

— **Pričetek šolskega leta 1920/21 na ljubljanskih obrtno - nadaljevalnih šolah.** Na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani se prične šolsko leto 1920/21 v **nedeljo, dne 17. oktobra 1920,** z vpisavanjem od 9. do 11. ure dopoldne, in sicer: 1. za strokovno nadaljevalnico za mehansko tehniške obrti v vodstveni pisarni I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici št. 19; 2. za strokovno nadaljevalnico za stavbne obrti v vodstveni pisarni II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti št. 5/I.; 3. za moški oddelek strokovne nadaljevalnice za umetne in oblačilne obrti v vodstveni pisarni IV. mestne deške ljudske šole Na prulah št. 13/I.; 4. za ženski oddelek strokovne nadaljevalnie za umetne in oblačilne obrti v ravnateljski pisarni I. mestne dekliške meščanske šole na Sv. Jakoba trgu št. 1; 5. za splošno obrtno nadaljevalno šolo v vodstveni pisarni III. mestne deške ljudske šole na Erjavčevi cesti št. 21/II. Vajenci in vajenke se morajo pri vpisu izkati z odpustnico ljudske šole ter prispevati 10 K vpisnine za učila. Pouk se prične prihodnji teden. Katere dneve se bo poučevalo, naznani vajencem in vajenkam pri vpisu šolsko vodstvo, ki daje vsa podrobna pojasnila. Obisk obrtno - nadaljevalnih šol je za vajence in vajenke v zmislu 3. odstavka § 99. b) obrtnega reda obvezen. Delodajalci in delodajalke so dolžni skrbeti za redni šolski obisk. Proti onemu, ki bi to svojo dolžnost zanemarjal, se bo kažensko postopalo.

— **Učiteljstvo obrtne nadaljevalne šole v Celju** bo prejemalo v šolskem letu 1920/21 kot nagrado za pouk od 1 tedenske ure na mesec in sicer kvalificirano à 65 K (1 ura + 16.25 K) brez izpita pa 60 K (1 ura — 15 K). Pouk se prične v nedeljo, dne 10. oktobra t. l. — V Ljubljani bo prejemalo kvalificirano učiteljstvo 80 K in nekvalificirano 65 K od tedenske ure. Uredn.

— **Neokusnost »Slovenskega Naroda«.** Dne 19. t. m. je priobčil »Slovenski Narod« notico s Koroškega v kateri javno sramoti nekega našega tovariša in tovarišico s — strahopetci. Če že po stanovih pričnemo presojati odhod naših ljudi s Koroške, potem bi dali mnogim drugim, ki se niso niti pol tiliko eksponirali, kot se je naše učiteljstvo na Koroškem, prvenstvo pred učiteljstvom. Vendar se nam zdi skrajno neokusno razpravljati v sedanjem času o takih stvareh in na podlagi posameznih slučajev jemati javno ugled celemu stanu. Posebno neokusno je to za onega, ki ve, kako zbegana navodila in kake direktive so dajale naše centrale iz Ljubljane svojemu uradništvu na Koroškem takoj po neugodnih vesteh o izidu plebiscita. Naše uradništvo ima pač pravico do dvoma, da bi našlo v naši javnosti in pri merodajnih činiteljih ono upoštevanje in zaslombo, ki jo rabi v takih trenotkih. O kakem zasiguranju in garanciji za poznejšo eksistenco, kadar se vrže naše ljudi v ogenj za narodno stvar — ni niti govora. Naša javnost in naši vladajoči činitelji iščejo le politične strankarje, oni pa, ki so se eksponirali na Koroškem za narodno stvar, naj si iščejo nadaljne eksistence — sami! To je bridka preiskušnja, ki jo bo preiskusila večina koroškega uradništva sedaj že v drugo. Potem se bo pa našel kak gospod, ki bo »z visokega stolca« javno vrgel še krivdo o neugodnem izidu plebiscita na naše uradništvo in učiteljstvo. — Brezplodno sramotenje, ki pada na naš stan potom notice v »Slovenskem Narodu«, pa tudi javno najodločneje obsojamo in najsi ga je zakrivil kdorkoli. Stvari ne koristite s takim pisanjem!

— **Nasilje Nemcev na naše učiteljstvo na Koroškem.** Listi poročajo dnevno o nasiljih, ki jih Nemci počenjajo nad našim učiteljstvom na Koroškem. Najbolj v želodcu je koroveljskim nemškutarjem predsednik Narodnega sveta nad učitelj Mahkota. Proti temu je naperjen ves njihov gnjev, in javno govore, da se mu bodo krvavo maščevali. Dne 13. t. m. so mu nabili na hišo mrtvaško glavo in prižgali poleg nje svečo.

— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole v Mariboru** s slovenskim, oziroma s slov. in nemškim učnim jezikom se prične pri podpisani komisiji na drž. moškem učiteljišču v Mariboru v jesenskem roku 1920, dne 8. novembra 1920. Pravilno opremljene prošnje za pripust k preizkušnji naj se po šolskih vodstvih pravočasno predlože okr. šolskim svetom, da bodo najkasneje do 25. oktobra t. l. v rokah izpraševalne komisije.

— **Solidarnost z ljubljanskim učiteljstvom.** Pučeli smo: »Metliško in črnomaljsko učiteljstvo je zborovalo 14. dne t. m. v Črnomlju in soglasno sklenilo, da ne začne s poukom v obrtni nadaljevalni šoli prej, dokler se mu ne zagotovi 100% povišek nagrade za pouk priznane z naredbo deželne vlade za Slovenijo z 30. aprilom 1920, štev. 200. Kje ste, drugi tovariši?«

— **Osrednje društvo jugoslov. profesorjev in verouk.** V »Jutru« z dne 17. t. m. št. 49. čitamo: »Osrednje društvo jugoslovanskih profesorjev je sklenilo na svojem ustanovnem zborovanju v Beogradu pri razpravi o reformi srednjih šol, da se odpravi verouk na višji srednji šoli kot obvezni predmet. S tem pridobi šola na času za v življenju potrebne predmete, verstvo pa nič ne izgubi, ker so izrabljali kateheti te ure večinoma za pridobivanje dijaštva v svoje strankarske namene in se vsak kristian v štirih letih lahko do dobra nauči, kar mu je treba znati iz verstva. Neki srbovski profesor se je izrazil pri tozadevni debati, da ni treba, da bi se v višjih razerdih ubijal čas z dokazovanjem raznih bajk.«

— **Poverjeništvo za kmetijstvo v Ljubljani** nam je poslalo sledečo notico: »Učiteljem v vednost. Za prireditev kmetijsko - nadaljevalnega tečaja za učitelje, ki se je vršil na kmetijski šoli na Grmu od 19. julija do 14. avgusta t. l., je bilo kredita 20.000 K. Da bi se lažje izhajalo, se je prvotno na 5 tednov določeni tečaj skrčil na 4 tedne, število učiteljev pa od 20 na 16. Kredit porabil se je sledeče: Za prehrano in vso drugo preskrbo učiteljev se je porabilo 15.640, za pouk 3050 K in za potnine, ki so se imele po razpisu z ozirom na razpoložni kredit omejiti le na »dejanske« izdatke, pa 1011 K, iz katerega zneska so se dajale podpore od 20 K do 224 K. Prebitek 300 K se je določil za nakup strokovne knjige, ki se ima razdeliti med prizadete udeležence. Po tem zaključku se je porabilo za vsakega udeleženca v štiritedenskem tečaju nad 1000 K državne podpore. Zaradi tega nastaja za prihodnje tečaje opravičeno vprašanje — z ozirom na pojave nezadovoljnosti — ali bi ne kazalo dajati zanaprej učiteljem raje primerne denarne podpore na roko, da bi se omogočil obisk takih tečajev na Grmu, ki se prirejajo v interesu učiteljstva samega.«

— **Trgovsko in obrtno šolstvo v Sloveniji.** V svrho, da se pospešuje trgovski, konzularni in obrtni študij, trgovsko - industrijsko in obrtnoznanstveno delo in praktična izobrazba obrtnikov in trgovcev v Sloveniji, se nabirajo pri javnih in zasebnih činiteljih prostovoljni prispevki k fondu za trgovsko in obrtno šolstvo v Ljubljani. V ta fond se steka tudi državni prispevek, določen v proračunu. Fond za trgovsko in obrtno šolstvo se bo uporabljal za ustanove in podpore slušateljem trgovskih učilišč, konzularnih akademij in obiskovalcem obrtnih učilišč v inozemstvu in na domačih zavodih, nadalje absolventom omenjenih šol zaradi nadaljevanja študij na inozemskih šolah, kandidatom za učitelje na domačih trgovskih in obrtnih učiliščih, v svrho praktične ali znanstvene izobrazbe v inozemski trgovini, industriji ali obrtu in za pospeševanje trgovskega in obrtnega šolstva sploh. Nabiranje prispevkov za ta fond in njega uprava sta poverjeni odseku za upravo fonda za trgovsko in obrtno šolstvo v Ljubljani.

— **Poziv! Učiteljske vdove in sirote** z milostno pokojnino v Sloveniji, ki jo prejemajo ali ne, predlože svoje nekolkovane prošnje na podpisano društvo do 6. novembra t. l., ker je mogoče, da bi znali dobiti potem kak draginjski prispevek. V prošnji je navesti naslov in pošto; dalje koliko sedaj prejema mesečno, kakor tudi kak zaslužek še imajo. Opisati je na kratko ubištvo, ki ga naj da prosilec(ka) uradno potrditi šolskemu vodstvu, župniku ali županu. Društvo vpokoj. učiteljstva, v Ljubljani, Marmontova ul. štev. 18, dne 14. oktobra 1920. — Predsednik.

— **Cena šolskih knjig.** Dodatna naredba poverjeništva za uk in bogočastje o cenah šolskih knjig določa, da velja naredba z dne 28. avgusta t. l., št. 330 za šolske knjige na ljudskih in meščanskih šolah ter tudi za učne knjige na srednjih in njim sorodnih šolah, za slednje z dostavkom, da je razen odobrene cene dovoljena kvečjemu 20% sortimentna doklada.

— **Kmetijsko-gospodinski tečaji** po deželi. Poverjeništvo za kmetijstvo priredi to jesen pet gospodinjskih tečajev, ki bodo trajali od dne 15. oktobra do dne 23. decembra t. l., in sicer: v Dolenji vasi pri Ribnici, v Podbreziu na Gorenjskem, na Vrhniki, v Ormožu in v Črni nad Prevaljami. V tečaje se sprejmejo dekleta iz bližnje okolice pa tudi od drugod, ako dobe v kraju samem ali pa v njega bližnji okolici potrebno stanovanje.

— **Tajništvo »Jadranskega zbora« v Ljubljani** poziva vse bivše predsednike in člane Narodnih svetov v zasedenem ozemlju, da prijavijo nemudoma svoje naslove poslovalnemu odboru »Jadranskega zbora« v Zagrebu, Markov trg št. 6/I. Ker se vrši II. kongres »Jadranskega zbora« dne 31. oktobra in 1. novembra t. l. v Beogradu, na katerem se bo razpravljalo o vseh važnih političnih vprašanjih naše zasedene domovine, je nujno potrebno, da se vpošljejo te prijave pravočasno, ker le na ta način bo mogoče poslati pozvanim delegatom pozivne legitimacije za udeležbo na kongresu. — Tajništvo »Jadranskega zbora« v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3/I.

— **Učiteljska Tiskarna** v Ljubljani bo založila doprsni kip prestolonaslednika Aleksandra, ki bo primeren za šole in tudi za privatne hiše. Kip izdela kipar Repič. Dvorni maršalat je poslal v ta namen Učiteljski tiskarni dve najnovejši fotografiji prestolonaslednika Aleksandra.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt.** Učiteljstvo deške in dekliške šole v Trbovljah namesto belih cvetk na mirovni dom ljubkega Karbita, sinka tovariša Karla Omerze, 70 K. — Hvala!

Neodrešena domovina.

— r **Okrajni šolski sveti.** Gen. civ. komisarijat razglaša, da je oblast v Rimu sprejela njegov predlog za vzpostavitev vseh okrajnih šolskih svetov in da izide v kratkem tozadevna odredba ministrskega predsedstva. Obenem sporoča tudi, da je sistemiziranje materijalnega stanja goriškega in istrskega učitelja že blizu svoji končni rešitvi, ker so se storili tozadevni koraki pri zakladnem ministru.

— r **Sestanek socijalističnega učiteljstva v Trstu.** Dne 15. septembra t. l. so se sestali v Trstu zastopniki vseh socijalističnih učiteljskih organizacij Primorske, da se porazgovore o potrebi ustanovitve Zveze učiteljskih sindikatov za Primorsko. Sklenili so, da se skliče v kratkem v to svrho ustanovna skupščina in so obenem določili delovni program tega dne. Po poročilu delegata furlanskih sindikatov, ki je govoril o spomenici, katera je bila predložena šolskim oblastim že meseca maja t. l., je bilo sklenjeno, da počakajo organizacije na odgovor še do 9. oktobra. V slučaju, da ne bi oblast odgovorila do tega termina, se smatra socijalistično učiteljstvo odvezano od vsakršnega obzira do nje in bo šlo po svoji poti. Z ozirm na znano odpustitev iz službe nekaterih učiteljev v Pulju, se določi, da se sestavi posebno odposlanstvo, katero naj zahteva od gen. civ. komisarijata, da se ti ukrepi prekličejo, ker so bili izdani iz političnih nagibov.

— r **»Velikodušnost« laške justice.** V štev. 34. »Učiteljskega Tovariša« z dne 9. septembra t. l. smo priobčili pod gorenjim naslovom notico, v kateri smo na kratko poročali o razpravi tov. Josipa Bužana iz Buzeta pred laškim voj. sodiščem v Trstu. Na to notico smo prejeli od g. dr. Vesela, ki je branil gori navedenega tovariša, popravek, ki ga radevolje prinašamo in ki se glasi: »Slavnom Uredništvu »Učiteljski Tovariš« Ljubljana. Doznajem, da u Vašem listu br. 34 od 9. IX. 1920 pod vestima iz Neodrešene domovine: — Velikodušnost laške justice je bilo priopćeno, da sam ja kao branitelj gosp. učitelja Josipa Bužan njemu preporučio, da ne sudjeluje dalje pri nikakvim kažnjivim akcijama prou Italiji, koja se je prama njemu njegovim rešenjem veoma »velikodušno« poniela. To ne odgovara ni najmanje istini, što proističe već iz samog logičnog mišljenja, da bi time priznao kažnjivost delovanja gosp. učitelja Bužan, usled česa vojnički sud ne bi ga bio ni najmanje rešio. Tekom rasprave poblijao sam naprotiv sva napadanja vojničkog odvetnika proti Slavenckma te u mojoj obrani sam da paće istaknuo, da rešenje učitelja Bužana ne bi bilo nikakav velikodušni akt istoga, već naprosto sama pravica. Dalje sam tvrdio, da je uzaludno od nas Slavena zahtevati promenu naciionalnog osečanja, jer bi istovetno bilo s pomanjkanjem karaktera, što nije u naravi Slavena. Usled mojeg nastupa kod rasprave bio je vojnički odvetnik prisiljen, da predlaže rešenje iza kako je ipak nastojao, da nadje kakav argument u svojem polsatnem govoru. Da to odgovara istini, razabire se takodjer iz taljanskog lista »Il Piccolo« od dne 3. IX. 1920, br. 253 Nuova Serie pod vesti o jugoslavenskoj propagandi, gdje se čita, da se je vojnički sud rešenjem gosp. učitelja Bužana pokazao u ovom slučaju velikodušnim, a ne da sam ja to istaknuo, a još manje nagovorio moga kliljenta, da se ponaša kako u Vašem listu navedeno. Nadam se, da ćete ovaj popravak uvrstiti u Vaš list, ako Vam je do prave istine. Odličnim poštovanjem Dr. Vesel.« — Temu popravku dostavlja še tov. Bužan sledeče: »Ja potpisani Josip Bužan, učitelj, potvrdjujem potpuno navode g. odv. dr. Gjorgja Vesela glede moje obrane pred vojničkim sudom te poričem najkategoričnije, da me je on savetao, da se zahvalim sudu odnosno da ne sudelujem pri nikakvoj kažnjenoj akciji proti Italiji. Predsednik vojničkog suda a ne moj branitelj nakon proglašenja presude istaknuo je, neka se ne bavim propagandom proti Italiji, koja je mojim rešenjem pokazala samo velikodušnost. Molim to slavno Uredništvo, da izvoli priopčiti i ovu moju izjavu, jer vašim dopisom izgleda, kao da sam ja moljakao i ulagivao se vojničkom sudu, što ni najmanje ne odgovara istini, jer je uopće proti mojem karakteru ulagivanje i moljakanje za pravicu. Budući se radi o mojem interesu, siguran sam da ćete popraviti Vaš dopis, pošto se radi o jednom Vašem drugu. Z odličnim poštovanjem: Josip Bužan.«

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.
Last in založba UJU. — poverjeništva Ljubljana.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zavarovanje učiteljstva v državi SHS za slučaj smrti.

Pravila
društva „Učiteljska samopomoč".

I. Ime društva.

§ 1.

Društvo se imenuje »Učiteljska samopomoč v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev«.

II. Namen društva.

§ 2.

Društvo ima namen, po smrti društvenikov dati zakonitim dedičem podporo, da se obvarujejo pred najbližjo stisko in bedo.

Pravila
društva „Učiteljska samopomoć".

I. Ime društva.

§ 1.

Društvo se zove »Učiteljska samopomoć« u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

II. Svrha društva.

§ 2.

Društvo ima svrhu, dati posle smrti članova tog društva zakonitim nasledniciima pomoć, da se očuvaju najveće bede i oskudice.

§ 3.

a) Po društvenikovi smrti izplača — brez ozira na slučaj smrti — društveno načelstvo po sprejemu uradnega mrtvaškega lista in društvene sprejemne listine zakonitim dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor šteje društvo članov, čeprav do tega časa še vsi niso vplačali doneskov.

b) Pravico do podpore imajo:

1. Društvenikova vdova, oziroma vdovec društvenice;
2. po društveniku-vdovcu, oziroma po društvenici-vdovi otroci;
3. po društvenikih, ki nimajo otrok in niso oženjeni ali omoženi, zakoniti dedači,

§ 3.

a) Posle smrti svakog člana — bez obzira na uzrok smrti — isplati društveno načelstvo, kad dobije zvanični izveštaj o smrti člana i kad primi njegove upisne društvene isprave, zakonitim naslednicima toliko puta po 2 din. koliko broji društvo članova, i ako do ovog doba nisu još svi članovi platili svojih uloga.

b) Pravo do potpore imaju:

1. Članova udovica ili udovac članice;
2. deca člana udovca ili članice udovice;
3. kad član (članica) nema dece i nije oženjen (ili udata), primaju potporu zako-